

Försättsblad Prov Original

Kurskod	Provkod	Tentamensdatum
P S 1 1 1 G	3 0 0 1	2 0 1 9 - 0 4 - 1 3
Kursnamn	Psykologi GR (A), Kris och katastrofpsykologi för individ...	
Provnamn	Tentamen	
Ort	Östersund	
Termin		
Ämne		

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Avdelningen för psykologi

Campus Östersund

OMTENTAMEN: Kris och katastrofpsykologi för individer och grupper, DEL 1, PS111G, VT-2019

Välkommen till detta andra tentamenstillfälle!

Datum: lördagen den 13 april 2019

Hjälpmedel: inga

Maxpoäng: 66 poäng

Examinator: Kerstin Weimer

Innan Du sätter igång, tänk på följande:

- Läs frågorna noggrant och skriv dina svar tydligt och läsligt. Börja besvara varje ny fråga på ett *nytt* pappersark
- Tänk på att skriva din kod på varje nytt blad.
- Dina svar ska ha en tydlig förankring i litteraturen (kursböcker, föreläsningsmaterial, artikel)

Lycka till!

Kerstin

1. När det gäller bemötande av människor som drabbas av en kris, katastrof eller svår händelse finns idag en stor kunskap inom området för *krisstöd*. I kurslitteraturen beskrivs *krisstöd* främst av Brolin, Calleberg & Westrell (2016) och Hedrenius & Johansson (2013). Redogör för huvuddragen i vad som menas med *krisstöd*, utifrån kurslitteraturen. Vad syftar man på när man ger *krisstöd* och vad kan krisstödet bestå av? (4 poäng)
2. När vi hamnar i en traumatisk eller hotfull situation aktiveras kroppens "kamp- och flyktreaktion" ("fight – or flight response") som består av ett stort antal kroppsliga reaktioner. Samtidigt sker en mängd olika mentala och känslomässiga reaktioner som bland annat beskrivs av Brolin, Calleberg & Westrell (2016) samt av National Child Traumatic Stress Network & National Center for PTSD, 2006 citerad i Hedrenius & Johansson (2013). Ange minst sex sådana mentala och känslomässiga reaktioner. (6 poäng)
3. Ett antal reaktioner som uppträder kort efter en krishändelse kan uppfylla kriterier för diagnosen *akut stressyndrom*, en diagnos som definieras enligt DSM-5 av American Psychiatric Association, (2014) utifrån 3 olika kriterier. Benämna några av de faktorer som ingår i var och en av de tre kriterierna för denna diagnos. (6 poäng)
4. Vad gäller barn och trauma så börjar påverkan på barnet redan som embryo i den miljö som omger det i och utanför moderkakan, men även via gener av den miljö som embryots tidigare släktingar levt i. Detta studeras inom området *epigenetik*. Förklara vad som menas med begreppet *epigenetik*, vilka miljö- och livsstilsfaktorer som visat sig ha genpåverkan samt vilka konsekvenser miljö och livsstil kan ha över generationer. (8 poäng)
5. Krisreaktioner hos barn kan skilja sig från hur vuxna reagerar på svåra händelser. Ange några specifika drag i den kognitiva, sociala och emotionella utveckling som sker hos skolbarn mellan 6 och 12 år och som i sin tur kan präglade deras sätt att reagera på kriser. (4 poäng)
6. Vissa personer har svårt att återhämta sig efter en kris, ett trauma eller en svår händelse vilket betyder att de ligger kvar på höga nivåer av kroppsliga reaktioner enligt "kamp- och flyktreaktion" även en lång tid efter händelsen. Dessa personer kan uppfylla kriterierna för diagnosen Post Traumatic Stress Disorder (PTSD)

enligt DSM-5 av American Psychiatric Association, (2014). Ange och beskriv de fem huvuddimensioner som ingår i diagnosen PTSD. (10 poäng)

7. Ett effektivt ledarskap i vardagen kan underlätta hanteringen av en krissituation i en organisation. Kurslitteraturens Brolin, Calleberg & Westrell (2016), beskriver i en modell av Larsson & Kallenberg (2006) olika ledarstilar: *icke-ledarskap*, *utvecklande ledarskap* och *konventionellt ledarskap*. Beskriv var och en av dessa ledarskapsstilar och vilka konsekvenser de kan ha i krissituationer. (6 poäng)

8. Ett annat sätt att definiera ledarskap är att utgå från tre grunder att leda – påverka: *transaktionellt ledarskap*, *transformativt ledarskap* och *laissez-faire - passivt ledarskap*. Beskriv vad som kännetecknar det *transformativa* ledarskapet (Burns, 1976; Bass 1985) utifrån de fyra dimensionerna *karisma/idealiserat inflytande*, *inspirerande/motiverande*, *intellektuellt stimulerande* och *individualiserat konsiderativt*. (8 poäng)

9. När det gäller vår förmåga att hantera stress talar man om två huvudsakliga "copingstrategier": *problem-fokuserad coping* och *emotions-fokuserad coping* (Nordin et al, 2018, sid 90-99). Beskriv vad dessa strategier innebär och hur de kan tillämpas i en krissituation. (6 poäng)

10. Människor skiljer sig åt avseende *resiliens*, förmågan till återhämtning, att återgå till sin tidigare funktionsnivå. I kurslitteraturens Hedrenius & Johansson (2013) betonas några centrala teorier som används för att undersöka och beskriva motståndskraft hos individer efter svåra och traumatiska händelser.
 - a) Redogör för den modell över psykisk stress och förlustspiraler som Steven Hobfoll har formulerat. (4 poäng)
 - b) Inom psykotraumatologin används begreppet *posttraumatisk tillväxt*. Beskriv vad som menas med detta begrepp. (4 poäng)

